

Позняковська Н.М.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і аудиту*

Національного університету водного господарства та природокористування

Виговський Д.С.

кандидат політичних наук, керівник

Громадської організації «Інститут досліджень соціального капіталу»

Pozniakovska Natalia

Candidate of Economics (Ph.D.), Docent,

Associate Professor of Accounting and Audit Department

National University of Water and Environmental Engineering

Vyhovskyi Dmytro

PhD in Political Sciences, Chief

Civil Society Organisation “Institute of Social Capital Research”

ОПОДАТКУВАННЯ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: УКРАЇНА І СВІТ

Анотація. У статті досліджуються особливості регулювання та оподаткування благодійної діяльності в Україні та світі. Розглянуто сучасний стан, проблеми та перспективи благодійництва в Україні. Проаналізована динаміка благодійництва в Україні та світі за останні десять років. Автором розкрита класифікація благодійних організацій за організаційно правовими формами та їх вплив на оподаткування благодійної допомоги. Відзначені особливості міжнародної практики визнання неприбуткових установ та відмінності у їх трактуванні в Україні. Виокремлені особливості оподаткування благодійної допомоги з боку благодійника та бенефіціара залежно від організаційно правової форми особи та характеру діяльності. Здійснена спроба теоретичного обґрунтування та надані рекомендації з вдосконалення податкової політики благодійництва в Україні, враховуючи особливості її оподаткування в країнах ЄС, Великобританії, США тощо.

Ключові слова: благодійні організації, громадські організації, недержавні організації, неприбуткові установи, благодійна допомога, громадянське суспільство, оподаткування, податкові пільги.

Вступ та постановка проблеми. Благодійна діяльність в умовах сучасних викликів стала вагомим частиною соціально-правового життя України та рішенням у подоланні загроз та забезпеченні національної безпеки. Вочевидь, виконання частиною суспільства суспільно важливих завдань і функцій потребує від держави запровадження сучасних політичних, правових, економічних та фінансових інструментів підтримки і розвитку благодійної діяльності. Тому питання ефективного нормативно-правового регулювання та оподаткування благодійної діяльності є важливими і доцільними на сучасному етапі розвитку країни та суспільства у цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Громадянське суспільство і благодійництво віднедавна є об'єктом соціологічних опитувань та статистичних вимірів в Україні та світі [1–7]. Дослідження економічної теорії, оцінки, обліку і оподаткування неприбуткових неурядових організацій, зокрема благодійних організацій, виконували Нелмут Анхаер, Авнер Вен-Нер, Керол С. Карсон, Роберт Ейшер, Джон Кендрік, Стевен Кьонінг, Лестер Саламон, Регіна Ліст, Стефан Топлер, Войцех Соколовський, ін. Проблема та перспективам моніторингу, обліку і оподаткування громадських та благодійних організацій України присвячено праці таких відчизня-

них вчених, як О. Азарової, О. Височан, Н. Гаєвої, Н. Гури, Ю. Каплан, С. Карпіцької, В. Маніної, В.П. Матвієнко, Я. Олійник, О. Папінової, П.К. Проскур, О.Б. Сивак, С.В. Сисюк Ю. Тищенко, В. Швеця, А. Ясінської, ін. Дискусії щодо значення, виміру та заохочення суспільства до благодійної діяльності в критичних умовах сьогодення набувають нового значення.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Після повномасштабного вторгнення в Україні значно зросла роль неурядових організацій громадського сектору. На початок 2022 року в Україні налічувалося 20,5 тис. благодійних організацій, але вже за півроку їхня кількість зросла на 17,5% (до 24,1 тис. організацій), а станом на 1 січня 2023 року зареєстровано вже 26,9 тис. організацій [1; 7]. За останні 10 років кількість благодійних організацій в Україні виросла на понад 10 тис. суб'єктів. Ведення в Україні бойових дій внаслідок вторгнення російських військ, окупація частини території та режим воєнного стану зумовлюють державу, бізнес і громадськість переглянути відношення до діяльності громадських та благодійних організацій.

Огляд наукових напрацювань [8–13] та кращих світових практик [14–16] свідчить про необхідність проведення досліджень щодо стану та розвитку

благодійної діяльності, створення державою сприятливих умов в оподаткуванні допомог та пожерв на виконання громадськістю суспільно важливих завдань.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування особливостей створення, регулювання та оподаткування благодійної діяльності в Україні та надання рекомендацій для сприяння благодійництву у частині оподаткування.

Результати дослідження. У 2023 році Україна посіла друге місце у світовому рейтингу World Giving Index – щорічному дослідженні благодійності. Зазначено, що 78% дорослих українців допомагають незнайомцям, 70% роблять пожертви коштами, а ще 37% займаються волонтерством. За останні 10 років індекс благодійності в Україні зріс майже втричі – з 24% до 62% (рис. 1). Для порівняння - глобальний індекс благодійності у 2023 році становив 39%, загалом 72% населення світу допомагають іншим людям (це 4,2 млрд. людей).

У Національній стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки [17] визначені завдання держави щодо створення сприятливих умов для розвитку благодійної діяльності, а саме: забезпечення ефективних процедур громадської участі у формуванні та реалізації державної політики на національному та регіональному рівнях, вирішенні питань місцевого значення; створення сприятливих умов для формування та інституційного розвитку організацій; стимулювання їх участі в соціально-економічному розвитку України; створення сприятливих умов для міжсекторальної співпраці.

Благодійною діяльністю в Україні визнається добровільна особиста та/або майнова допомога для

досягнення цілей, визначених Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [18], і така, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням набувача благодійної допомоги. Регулювання та оподаткування благодійної діяльності залежить від об'єкта та суб'єкта благодійності (рис. 2).

Дієздатна фізична особа або юридична особа приватного права (у тому числі благодійна організація), яка добровільно здійснює один чи декілька видів благодійної діяльності, за законом є благодійником. Отже, надавачем благодійної допомоги (благодійником) може бути (1) фізична особа, (2) фізична особа, яка є підприємцем та (3) юридична особа.

Розглянемо чинні в Україні правила оподаткування благодійників. *Фізична особа*, яка здійснює пожертвування або благодійні внески неприбутковим організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових організацій і установ, за виконання певних умов може отримати податкову знижку у розмірі 16% загального оподатковуваного доходу за рік (було 4% до воєнного стану).

Фізична особа, яка займається підприємницькою діяльністю, при наданні благодійної допомоги, пільг при оподаткуванні, і за загальною системою, і за спрощеною, не має.

У разі здійснення благодійної діяльності *юридичною особою*, має значення декілька факторів: вид і розмір суб'єкта господарювання (велике, середнє, мале і мікро- підприємство), система оподаткування (загальна чи спрощена), вид діяльності, а також прийняте суб'єктом рішення щодо проведення (непроведення) коригування фінансового результату. Юридична особа на загальній системі оподаткування,

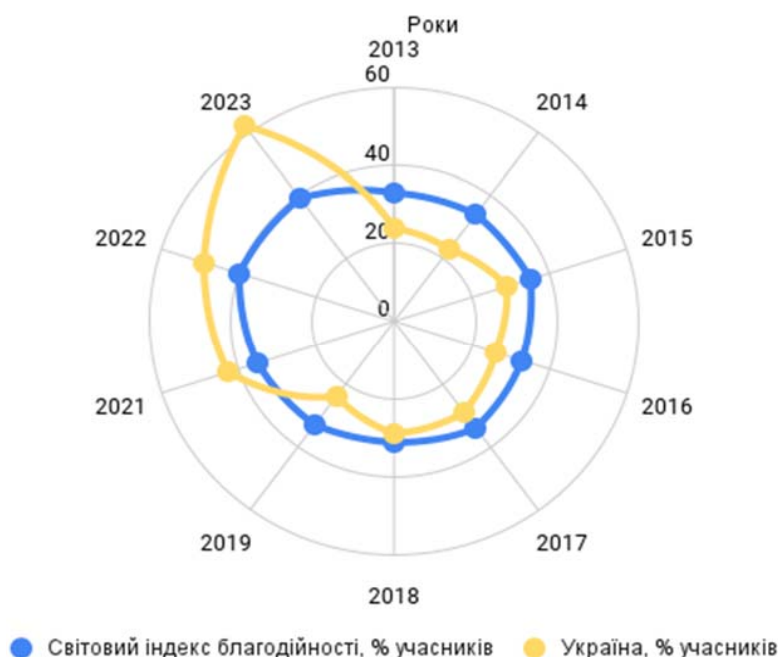

Рис. 1. Індекс благодійності: Україна та світ за 2013–2023 роки
Джерело: сформовано автором на основі [2]

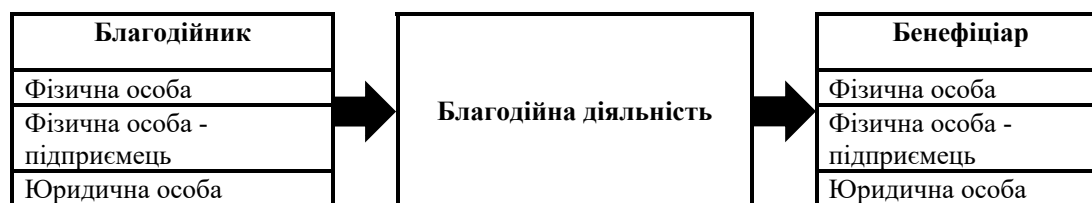

Рис. 2. Благодійна діяльність в Україні

Джерело: власна розробка авторів

яка надає благодійну допомогу неприбутковим організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій, повинна при визначенні податку на прибуток відкоригувати фінансовий результат, якщо благодійна допомога перевищує 4 відсотки оподаткованого прибутку попереднього звітного року. Отже, важливою умовою пільгового режиму є надання допомоги благодійній організації, яка визнана законом неприбутковою.

Право благодійної організації здійснювати неприбуткову господарську діяльність визначив Господарський кодекс України (ст. 131 п. 5) [19]. Основна умова – спрямованість на виконання нею цілей відповідно до установчих документів. Отже, метою благодійної організації має бути надання допомоги для сприяння законним інтересам бенефіціарів у різних сферах благодійної діяльності, а також розвиток і підтримка цих сфер у суспільних інтересах. Благодійна організація може бути створена як *благодійне товариство, благодійна установа чи благодійний фонд*. Різниця між цими організаційно-правовими формами полягає у формі та змісті установчого документа (статут, установчий акт), а також у способі формування активів організації, кількості засновників та рівня їх залученості в управління. Здійснення благодійної діяльності через юридичну особу зі статусом благодійної організації надає можливість благодійнику надавати благодійну допомогу іншим юридичним особам; виступати отримувачем гуманітарної допомоги; постійного фінансування через можливість використання ендавменту; реалізовувати довготривалі благодійні програми за співпраці з іншими організаціями.

Благодійна організація в Україні може мати статус неприбуткової організації, якщо відповідає сукупності ознак, вказаних у пп. 133.4.1. Податкового кодексу України (ПКУ) [20]: (1) відповідність створення і реєстрації законодавчим нормам, (2) заборона розподілу отриманих доходів серед засновників, членів організації, працівників та (3) включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій. Обов'язковою умовою для неприбуткових організацій є використання своїх доходів виключно для фінансування видатків на своє утримання, реалізації мети та напрямів діяльності, визначених установчими документами [20].

За чинним законодавством у разі здійснення платником податку благодійної діяльності можливо й зменшення бази оподаткування. Так, при наданні допомоги *юридичною особою* на загальній системі

оподаткування для Збройних сил України, Національній гвардії України, Службі безпеки України, безпосередньо отримувачам, встановленим ПКУ (підрозділом ХХ, п. 69.6), у вигляді засобів індивідуального захисту, технічних засобів спостереження, лікарських засобів, медичних виробів та інших товарів тощо, суму такої благодійної допомоги платнику податку на прибуток потрібно відображати у витратах звітного періоду, що зменшить відповідно базу оподаткування платника.

Операції з надання благодійної допомоги, зокрема безоплатне постачання товарів (послуг) благодійним організаціям, звільняються від оподаткування податком на додану вартість (ПДВ).

Бенефіціаром або набувачем благодійної допомоги може бути (1) фізична особа, (2) неприбуткова організація або (3) територіальна громада, що одержує допомогу від одного чи кількох благодійників для досягнення цілей, визначених Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [18].

Якщо *фізична особа* отримує благодійну допомогу, то при визначенні податку, доходи, отримані у вигляді благодійної допомоги, не включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платників податку на доходи фізичних осіб, якщо така допомога отримана волонтерами, які внесені до Реєстру волонтерів, або надана ними для певних категорій осіб, зокрема для учасників бойових дій, членів їх сімей, постраждалих внаслідок бойових дій; учасників масових акцій громадського протесту, членів їх сімей, постраждалих під час цих акцій; фізичних осіб, які мешкали на території населених пунктів, де проводяться бойові дії, або вимушено покинули місце проживання через бойові дії; фізичних осіб, які мешкали на території Автономної Республіки Крим та вимушено покинули місце проживання через тимчасову окупацію тощо.

Отже, на період дії правового режиму воєнного стану благодійна допомога не включається до оподаткованого доходу, за умови, що вона (1) надається платнику податку, який постраждав внаслідок збройної агресії, та (2) передається благодійниками-фізичними особами, які внесені до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії росії.

Фізична особа, яка здійснює підприємницьку діяльність, і знаходиться на загальній чи спрощеній системі оподаткування, немає податкових пільг при отриманні благодійної допомоги.

Нарешті, *юридична особа* може стати бенефіціаром, якщо є неприбутковою організацією при відповідності вимогам Податкового кодексу України. До неприбуткових організацій відносяться: бюджетні установи; громадські об'єднання; політичні партії; творчі спілки; релігійні організації; благодійні організації; пенсійні фонди; спілки; асоціації та інші об'єднання юридичних осіб; житлово-будівельні кооперативи; дачні (дачно-будівельні) кооперативи; садівничі та гаражні (гаражно-будівельні) кооперативи (товариства); об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, асоціації власників жилих будинків; професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок; організації роботодавців та їх об'єднання; сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи; кооперативні об'єднання сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів; інші юридичні особи, діяльність яких відповідає вимогам п. 133.4 ПКУ [20].

В країнах ЄС благодійні організації можуть приймати різні юридичні форми, як фонди, асоціації, кооперативи або товариства взаємної вигоди. У Європі пожертви благодійним організаціям від бізнесу підлягають податковому вирахуванню. Це така податкова знижка, повернення частини сплачених податків, тобто суми благодійної допомоги, не оподатковуються [21]. Ліміти пожертв, що не оподатковуються, відрізняються залежно від країни. Зазвичай сума не має перевищувати 10–20% річного оподаткованого прибутку донора. Приміром, у Чехії, Болгарії та Польщі це 10%. У Німеччині та Угорщині цей поріг для юридичних осіб становить 20% від прибутку. У Нідерландах бізнес може отримати податкову пільгу навіть якщо перерахували на благодійність 50% прибутку. Але при цьому існує межа – не більше 100 000 євро [21]. Проте в кожній країні існують певні умови та обмеження надання податкових пільг.

В Естонії дарунки та допомоги, зроблені юридичною особою-резидентом або постійним представництвом юридичної особи-нерезидента, підлягають оподаткуванню податком на прибуток за загальною ставкою 20/80 (20%) [16]. Звільнення від оподаткування на благодійну допомогу передбачені лише для неприбуткових організацій, які верифіковані та зареєстровані у податкових органах Естонії. Для реєстрації в податкових органах неприбуткова асоціація, фонд або релігійне об'єднання мають відповідати вимогам, встановленим у естонському Законі про податок на прибуток: асоціація дієтиме в інтересах суспільства або в благодійних цілях і надаватиме товари, послуги або вигоди безкоштовно у загальнодоступний спосіб; асоціація не розподілятиме свої активи чи доходи між засновниками, членами, керівництвом або контролюючими органами, донорами протягом останніх 12 місяців; адміністративні витрати асоціації відповідатимуть характеру її діяльності та заявленим у статуті цілям; винагороди для працівників і членів органу управління або контролю не перевищуватимуть типову винагороду за аналогічну роботу у приватному секторі.

Благодійна допомога, пожертви, дарунки, надані юридичним особам, звільняються від оподаткування в певних межах. Можна порівняти два альтернативні розрахунки зменшення податків, вибравши один із варіантів: 3% виплат, що обкладаються соціальним податком (як заробітна плата), за календарний рік або 10% від облікового прибутку за попередній фінансовий рік.

Якщо подарунки та пожертви перевищують ліміти в річному підсумку, то частина, що перевищує ліміт, підлягає оподаткуванню за ставкою 20/80 (20%). Те ж саме стосується пожертвувань, зроблених на користь асоціацій та об'єднань в інших країнах ЄС, за умови, відповідності вимогам Закону про податок на прибуток. Отже, як і в Україні, право на звільнення допомог від оподаткування в Естонії залежить від бенефіціара (організації-одержувача) [16].

Фізична особа-резидент в Естонії має право на вирахування сум допомог, подарунків та пожертв, зроблених для асоціацій, включених податковим органом до відповідного реєстру некомерційних (неприбуткових) організацій. Загальна сума вирахувань обмежена у суму 1200 євро на кожну особу, але не більше ніж 50% доходу платника податку [16]. Одержувачі допомог зобов'язані подати до податкової та митної служби форму відповідну податкову декларацію. Слід зазначити, що в Естонії податкові пільги та вирахування не застосовуватимуться до допомог і пожертв, зроблених організаціям за межами юрисдикції ЄС.

Найбільш сприятливим для благодійництва вважається податковий клімат **Великої Британії**. Компанії можуть жертвувати будь-який відсоток від доходу і не платити податки за ту суму, що пішла на благодійність. Звільнення від благодійних пожертвувань регулюється в основному Законом про податок на корпорацію, який застосовується лише у випадку, якщо пожертви зроблені на користь благодійної організації. Благодійна організація – це організація осіб або траст, які (1) створено лише для благодійних цілей; (2) відповідають умові юрисдикції; (3) відповідають умовам реєстрації і (4) умовам управління [16].

За умовою юрисдикції благодійна організація підлягає контролю Високого суду Великобританії, причому обов'язковими факторами є: у керівному документі приймається законодавство Англії та Уельсу, більшість засновників живе в Англії та Уельсі, більша частина власності організації знаходиться в Англії та Уельсі, там же має знаходитися адміністративний центр організації. До недавнього часу умова задовільнялась, коли благодійна організація підлягала контролю суду під час здійснення відповідної юрисдикції відповідно до законодавства будь-якої держави-члена ЄС. У березні 2023 року відбулися зміни у законодавстві Великобританії, які мають значний вплив на податкові наслідки для пожертвувань і подарунків благодійним організаціям. Зокрема, звільнення від оподаткування не застосовуватиметься до пожертв і подарунків

благодійним організаціям, які знаходяться за межами Великобританії, і не підтвердили їхній статус податкових пільг на благодійність до 15 березня 2023 року [16].

У США сім'ї та громадяни щодня віддають у середньому понад 1 млрд. доларів на благодійність, що важливо для задоволення потреб і завдань територіальних громад. Цінність благодійності у США визнається Податковим кодексом, за яким для підтримки благодійників запроваджені податкові пільги. Відповідно до Податкового кодексу в США звільняються від оподаткування організації релігійного, благодійного, наукового, освітнього спрямування чи інших визначених законом цілей [22]. Використовуючи належні стратегії податкового планування, надання благодійних допомог впливає на три види федеральних податків: податок на прибуток, приріст капіталу та податки на майно. Роз'яснення податкових пільг і знижок надається у відкритому доступі на сайті податкової служби США [22] (Internal Revenue Service).

Висновки. Україна стала другою країною у світі за охопленням благодійництвом активної частини громадськості. Найбільші обсяги благодійної допомоги українці спрямовують для Збройних сил України, інших військових формувань та органів влади. Значні обсяги пожертв призначають малозабезпеченим особам та особам, що перебувають у складних життєвих обставинах, на порятунок людей та відновлення зруйнованих, внаслідок бойових дій територій. Інші напрями багодійництва – допомога в організації спортивних, культурних та молодіжних заходів, подій, пов'язаних з охороною природного середовища та збереженням культурної та історичної спадщини, на захист та порятунок тварин тощо.

Надання та оподаткування благодійної допомоги регулюється чинним законодавством. Умови податкових пільг і знижок в Україні залежать від суб'єкта правових відносин, його організаційно-правової форми та системи оподаткування. Законодавством вимагається, щоб отримувач благодійної допомоги був неприбутковою організацією за критеріями ПКУ.

Після запровадження воєнного стану в Україні прийнято ряд законодавчих змін і доповнень з метою стимулювання благодійництва громадян і бізнесу на користь неприбуткових організацій. Тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України справляння податків і зборів здійснюється з урахуванням певних умов і особливостей. Проте вже більше двох років громадськість і бізнес здійснюють невласливі їм функції забезпечення оборони держави, тому податкові преференції в цьому разі слугуватимуть додатковим стимулом з боку держави для мобілізації ресурсів на перемогу та, водночас, інструментом взаємодії та підтримки українського суспільства.

Результати дослідження світової практики оподаткування благодійництва свідчать про необхідність перегляду в Україні чинних законодавчих норм. Адже в країнах ЄС, Великобританії та США діють сприятливі для благодійництва умови, які полягають у широкому застосуванні податкових пільг, знижок і зменшення бази оподаткування поза умов воєнного часу і на безстроковій основі.

З іншої сторони, задля уникнення зловживань вважаємо доцільним передбачити законодавством обов'язкове розкриття і оприлюднення благодійними організаціями інформації про здійснену благодійну діяльність, отримані та передані допомоги, структуру благодійництва.

Список використаних джерел:

1. Громадянське суспільство України в умовах війни. Звіт за результатами дослідження. *Ініціативний центр сприяння активності та розвитку громадського почину «Єднання»*: вебсайт. URL: <https://ednannia.ua/189-doslidzhennia> (дата звернення: 20.05.2024).
2. CAF World Giving Index 2023. *Charities Aid Foundation*: вебсайт. URL: <https://www.cafonline.org/about-us/research/caf-world-giving-index> (дата звернення: 20.05.2024).
3. Барометр ОГС 2017-2023: Україна. Звіт по країні. *Український незалежний центр політичних досліджень*: вебсайт. URL: <http://www.ucipr.org.ua/ua/holovna/proiektu> (дата звернення: 20.05.2024).
4. Стан розвитку громадянського суспільства в Україні: шлях протягом 30-ти років та ключові аспекти 2021 року : аналіт. доп. Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2021. 112 с.
5. Індекс сталості організацій громадського суспільства 2017-2022. *Український незалежний центр політичних досліджень*: вебсайт. URL: <http://www.ucipr.org.ua/ua/holovna/proiektu/ndeks-stalost-organ-zac-y-gromadyanskogo-susp-lstva>. (дата звернення: 20.05.2024).
6. Special Reports 2020-2023. *Edelman Trust Barometer* : вебсайт. URL: <https://www.edelman.com/trust/trust-barometer> (дата звернення: 20.05.2024).
7. Благодійність у часи війни 2022. *Zagoriy Foundation*. URL: <https://zagoriy.foundation/wp-content/uploads/2022/08/doslidzhennya-2022-1.pdf>
8. Крутило О. Благодійні організації в Україні: проблеми і рішення. *Зовнішні зносини України: історико-правові аспекти міжнародного права і сучасність* : матеріали XV Всеукр. наук. конф., м. Львів, 1 грудня 2023 р. Львів. 2023. С. 127–131. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/pages/483/istoriya-zbirmik2023tpk.pdf#page=127>
9. Бровко Н.І. Філософсько-правовий аналіз благодійності. *Правова держава*. 2024. № 53. С. 32–43. DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2024.53.300716>
10. Панькова О.В., Касперович О.Ю. Український волонтерський рух в умовах збройної російської агресії в контексті національних та глобальних викликів і можливостей повоєнного відновлення країни. *Журнал європейської економіки*. 2022. Том 21. № 3. С. 277–290. URL: <http://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1605>

11. Бондаренко І.М., Бондик О.П., Квашук Д.О. Оподаткування волонтерської діяльності в умовах воєнного стану. *Наукові перспективи*. 2024. № 4(46). С. 867–883. URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4\(46\)-867-883](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4(46)-867-883)
12. Позняковська Н. Облікова політика та урегулювання діяльності організацій громадянського суспільства. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. 2024. Т. 1 (92). С. 237–243. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1\(92\).3335](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1(92).3335).
13. Фатенок-Ткачук А. Особливості обліку благодійного доходу у період війни. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. № 2 (34). С. 37–46. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-02-37-46>
14. Handbook on civil society organisations registration and operation. 2015. *European Center for Not-for-Profit Law (ECNL)*: вебсайт. URL: <https://ecnl.org/publications/handbook-civil-society-organisations-registration-and-operation> (дата звернення: 20.05.2024).
15. Taxation and Philanthropy. OECD Tax Policy Studies. 2020. No. 27, OECD Publishing, Paris. DOI: <https://doi.org/10.1787/df434a77-en>. (дата звернення: 20.05.2024).
16. CMS Expert Guide on taxation of charity donations for EU. *CMS Expert Guide 08 December 2023* : вебсайт. URL: <https://cms.law/en/int/expert-guides/cms-expert-guide-on-taxation-of-charity-donations-for-eu> (дата звернення: 20.05.2024).
17. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки : Указ Президента України від 27 вересня 2021 р. № 487/2021. Президент України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text> (дата звернення: 20.05.2024).
18. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 5 липня 2012 р. № 5073-VI. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 20.05.2024).
19. Господарський кодекс України : кодекс від 16 січня 2003 р. № 436-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 20.05.2024).
20. Податковий кодекс України : кодекс від 02 грудня 2010 р. №2755-VI. Верховна Рада України. URL: <https://tax.gov.ua/nk/> (дата звернення: 20.05.2024).
21. Мурашенко А. Допомогти допомагати: чого потребує бізнес для більш активної благодійності. *Рубрика 12 липня 2023 року*: вебсайт. URL: <https://rubryka.com/blog/dopomogy-dopomagaty-chogo-potrebuye-biznes-dlya-bilsh-aktyvnoyi-blagodijnosti/> (дата звернення: 20.05.2024).
22. Charities and nonprofits. *Internal Revenue Service. Official website of the United States Government*: вебсайт. URL: <https://www.irs.gov/charities-and-nonprofits> (дата звернення: 20.05.2024).

References:

1. Inicijatyvnyj centr spryannja aktyvnosti ta rozvytku ghromadsjkogho pochynu «Jednannja» (2023) Ghromadjansjke suspiljstvo Ukrajinu v umovakh vijny. Zvit za rezul'tatamy doslidzhennja [Civil society of Ukraine in conditions of war. Report on the results of the study]. Kyiv. Available at: <https://ednannia.ua/189-doslidzhennia> (accessed May 20, 2024).
2. CAF World Giving Index 2023. Website Charities Aid Foundation. Available at: <https://www.cafonline.org/about-us/research/caf-world-giving-index> (accessed May 20, 2024).
3. Ukrajinjskij nezalezhnij centr politychnykh doslidzhenj (2023) Barometr OGS 2017-2023: Ukrajinu. Zvit po krajini [CSO Barometer 2017-2023: Ukraine Country Report]. Available at: <http://www.ucipr.org.ua/ua/holovna/proiekty> (accessed May 20, 2024).
4. Nacionalnijnyj instytut strategichnykh doslidzhenj (2021) Stan rozvytku ghromadjansjkogho suspiljstva v Ukrajinu: shljakh protjaghom 30-ty rokiv ta kljuchovi aspekty 2021 roku : analit. dop. [The state of development of civil society in Ukraine: the path over 30 years and key aspects of 2021]. Kyiv: NISR. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2021.22>
5. Ukrajinjskij nezalezhnij centr politychnykh doslidzhenj (2023) Indeks stalosti orghanizacij ghromadsjkogho suspiljstva 2017–2022 [Sustainability index of civil society organizations 2017–2022]. Kyiv: UCIPR. Available at: <http://www.ucipr.org.ua/ua/holovna/proiekty/ndeks-stalost-organ-zac-y-gromadyanskogo-susp-ilstva> (accessed May 20, 2024).
6. Edelman Trust Barometer (2024) Special Reports 2020–2023. Available at: <https://www.edelman.com/trust/trust-barometer> (accessed May 20, 2024).
7. Zagoriy Foundation (2023) Blaghodijnistj u chasy vijny 2022 [Charity in times of war], Kyiv. Available at: <https://zagoriy.foundation/wp-content/uploads/2022/08/doslidzhennya-2022-1.pdf>
8. Krutylo O. (December 1, 2023) Blaghodijni orghanizaciji v Ukrajinu: problemy i rishennja [Charitable organizations in Ukraine: problems and solutions]. Proceedings of the *Zovnishni znosyny Ukrajinu: istoryko-pravovi aspekty mizhnarodnogho prava i suchasnistj* / eds. Makarchuk V. S., Boghiv Ja. S. Lviv: Spolom, pp. 127–131. Available at: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/pages/483/istoriya-zbirnik2023tpk.pdf#page=127>
9. Brovko N. I. (2024) Filosofsjsko-pravovyj analiz blaghodijnosti [Philosophical and legal analysis of charity]. *Pravova derzhava*, no. 53, pp. 32–43. DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2024.53.300716>
10. Panjkova O. V., Kasperovych O. Ju. (2022) Ukrajinjskij volonterskij rukh v umovakh zbrojnoji rosijjskoji aghresiji v konteksti nacionalnykh ta globalnykh vyklykiv i mozhyvostej povojennogho vidnovlennja krajiny [The Ukrainian volunteer movement in the conditions of armed Russian aggression in the context of national and global challenges and opportunities for the post-war recovery of the country]. *Zhurnal jevropejskoji ekonomiky*, vol. 21, no. 3, pp. 277–290. Available at: <http://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1605>

11. Bondarenko I. M., Bondyk O. P., Kvashuk D. O. (2024) Opodatkuvannja volontersjkoji dijalnosti v umovakh vojen-nogho stanu [Taxation of volunteer activities under martial law]. *Naukovi perspektyvy*, vol. 4, no. 46, pp. 867–883. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4\(46\)-867-883](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4(46)-867-883)
12. Poznjakovsjka N. (2024) Oblikova polityka ta ureguljuvannja dijalnosti orghanizacij ghromadjansjkogho sus-piljstva [Accounting policy and regulation of activities of civil society organizations]. *Ekonomika i region*, vol. 1, no. 92, pp. 237–243. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1\(92\).3335](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1(92).3335)
13. Fatenok-Tkachuk A. (2024) Osoblyvosti obliku blaghodijnogho dopomoghy u period vijny [Peculiarities of account-ing for charitable aid during the war]. *Ekonomichnyj chasopys Volynsjkogho nacionaljnogho universytetu imeni Lesi Ukrajinky*, vol. 2, no. 34, pp. 37–46. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-02-37-46>
14. European Center for Not-for-Profit Law (ECNL) (2015) Handbook on civil society organisations registration and operation. Available at: <https://ecnl.org/publications/handbook-civil-society-organisations-registration-and-operation> (accessed May 20, 2024).
15. OECD Tax Policy Studies (2020) Taxation and Philanthropy. No. 27, OECD, Paris. DOI: <https://doi.org/10.1787/df434a77-en>. (accessed May 20, 2024).
16. CMS Expert Guide (2023) CMS Expert Guide on taxation of charity donations for EU. Available at: <https://cms.law/en/int/expert-guides/cms-expert-guide-on-taxation-of-charity-donations-for-eu> (accessed May 20, 2024).
17. Prezydent Ukrainy (2021) Pro Nacionaljnu strategiju spryjannja rozvytku ghromadjansjkogho suspiljstva v Ukra-jini na 2021–2026 [About the National Strategy for Promoting the Development of Civil Society in Ukraine for 2021–2026]. Presidential Decree No 487/2021, September 27, 2021. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text> (accessed May 20, 2024).
18. Verkhovna Rada Ukrainy (2012) Pro blaghodijnju dijalnistj ta blaghodijni orghanizaciji [About charitable activi-ties and charitable organizations]. Law No 5073-VI, Yule 5, 2012. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (accessed May 20, 2024).
19. Verkhovna Rada Ukrainy (2003) Ghospodarskij kodeks Ukrainy. Commercial Code No 436-IV, January 16, 2003. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (accessed May 20, 2024).
20. Verkhovna Rada Ukrainy (2010) Podatkovyj kodeks Ukrainy. Tax Code No 2755-VI, December 02, 2010. Available at: <https://tax.gov.ua/nk/> (accessed May 20, 2024).
21. Murashenko A. (2023) Dopomoghty dopomaghaty: chogho potrebuje biznes dlja bilsh aktyvnoji blaghodijnosti [Help to help: what business needs for more active philanthropy]. Rubryka from Yule 12, 2023. Available at: <https://rubryka.com/blog/dopomogty-dopomagaty-chogo-potrebuye-biznes-dlya-bilsh-aktyvnoyi-blagodijnosti/> (accessed May 20, 2024).
22. Internal Revenue Service (2024) Charities and nonprofits. Available at: <https://www.irs.gov/charities-and-nonprofits> (accessed May 20, 2024).

TAXATION OF CHARITABLE ACTIVITIES: UKRAINE AND THE WORLD

Summary. Ukraine has become the second country in the world in terms of charity coverage of an active part of the public. Ukrainians direct the largest amount of charitable aid to the Armed Forces of Ukraine, other military formations and authorities. Significant amounts of donations are allocated to low-income persons and persons in difficult life circumstances, for the rescue of people and the restoration of territories destroyed as a result of hostilities. Other areas of philanthropy are assistance in the organization of sports, cultural and youth events, events related to the environmental protection and the preservation of cultural and historical heritage, for the protection and rescue of animals, etc. The provision and taxation of charitable assistance is regulated by current legislation. The terms of tax benefits and discounts in Ukraine depend on the subject of legal relations, its organizational and legal form and the taxation system. The legislation requires that the recipient of charitable assistance be a non-profit organization according to the criteria of the TCU. After the introduction of martial law in Ukraine, a number of legislative changes and additions were adopted in order to stimulate philanthropy of citizens and businesses for the benefit of non-profit organizations. Temporarily, for the period until the termination or abolition of martial law on the territory of Ukraine, the collection of taxes and fees is carried out taking into account certain conditions and features. However, for more than two years, the public and business have been carrying out their uncharacteristic functions of ensuring the defense of the state, so tax preferences in this case will serve as an additional incentive on the part of the state to mobilize resources for victory and, at the same time, a tool for interaction and support of Ukrainian society. The results of the research of the global practice of taxation of philanthropy indicate the need to revise the current legislative norms in Ukraine. After all, in the countries of the EU, Great Britain and the USA there are favorable conditions for philanthropy, which consist in the wide application of tax benefits, discounts and reduction of the tax base outside of wartime conditions and on an indefinite basis. On the other hand, in order to avoid abuses, we consider it expedient to provide by law for the mandatory disclosure and publication by charitable organizations of information about the performed charitable activities, received and transferred aid, and the structure of charity.

Key words: Public Benefit Organisations (PBO), Civil Society Organisations (CSO), non-governmental organization (NGO), Nonprofit Organizations, donations, civil society, taxation, tax relief.